د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ۱۵ عقرب ۱۳۶۹

نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد

معاون: نور علم

مهتمم: ایام الدین

تیلفون: ۲۶۲۵۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه

دافغا نستان دجمهوریت داساسی قانون د تو شیح او اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی دکابل په ښارکی جوړه شوه د افغا نستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلویښتو مادو کی د ټولو مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب کړ .

دهغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوسایني دتامین ، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اوډگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶

درباره توشیح واعلام قانون اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفو یض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش ، تحقق کامل مشی مصالحه ملی ، سعادت مردم وترقی افغانستان‌عزیز توشیح واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نیټه ۸ر۳ر۱۳٦۹

داساسی قانون دتعدیل د
توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلونهه
خلوېښتمی مادی د دوهمی
فقری دحکم له مخی پهاساسی
قانون کی تعدیلات چی د
پارلس سوونهه شپېتم کال
دجوزا د میاشتی په اوومه او
اتمه نیټه دلویی جرګی د
تصویب له تاریخ څخه نافذ
دی د افغانستان دخلکو دتاریخی
ارمان دتحقق په مقصد د

افغانانو په خاوره کی دسولی
اوآرامی دتامین اودملی روغی
جوړی دکلاری دبشپړ تحقق

اودخلکو نیکمرغی او د
افغانستان دترقی په خاطر
توشیح اواعلاموم .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤)

مورخ ۸ر۳ر ۱۳٦۹

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده یکصدوچهل ونهم قانون
اساسی ، تعدیلات در قانون

اساسی را که از تاریخ تصو
یب لویه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سیزده
صدو شصت و نه ، نافذمیبا
شد، به منظور تحقق آرمان

تاریخی مردم افغانستان بخاطر

تامین صلح وآرامش درسر

زمین افغانستان، وتحقق کامل

مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا
نستان عزیز، توشیح واعلام
میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسي نظام اساسونه
دويم فصل
دټولنيز ـ اقتصادي نظام اساسونه
دريم فصل
داتباعو تابعيت ، اساسي حقوق ، آزادۍ اومکلفيتونه
څلورم فصل
لويه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئيس
شپږم فصل
ملي شورا
اووم فصل
د وزيرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالي
لسم فصل
د اساسي قانون شورا
يوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرني سياست
ديارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام سياسی
فصل دوم اساسات نظام اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعيت، حقوق آزاديها و مکلفيتهای اساسی اتباع .
فصل چارم لويه جر گه
فصل پنجم رئيس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزيران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون اساسی
فصل يازدهم اداره
فصل دوازد هم سياست خارجی
فصل سيزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

بسم الله الرحمن الر حیم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا نستان ویاړلی‌تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی‌حاکمیت ملی یووالی ، د مو کراسی او ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ د زړه‌وړو خلکو له اتلوالـــو مبارزو ډک دی .

په اوسنی پړاو کی دافغا نستان جمهور ی دو لت‌دملی، سیا سی او هیواد پالو ځوا کونو پر ملاتړ متکی د ملـی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغـــو تاریخی بدلونونو په پام کـی نیولو سره چی زمونږ پـــــه هیواد او معاصره نړی کـی را منځته شو یدی ،داسلام د سپیڅلی دین داساساتو پـــه پیروی ، د هیواددتاریـــخ‌او فرهنگ پربنا د افغـــانـــی غوره دودونو او شعایروپه‌پام کی نیولو سره ،دمشروطیت‌د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته‌په درناوی اود ملگروملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون از مبا رزا ت قهر ما نا نه مرد م دلیر ما به خا طـــر استقلا ل، تما میت ار ضی حا کمیت ملی، و حد ت ملی دمو کرا سی وتر قی اجتما عی می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت جمهو ر ی افغا نستا ن متکی بر حما یت نیرو ها ی ملـی سیاسی ووطن دو ســـــت سیا ست مصا لحه ملی ر ا فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت تحــولات تاریخیی کـــــه د ر میهن ما و جها ن معا صـــر رو نما گرد ید ه است ،بـــا پیروی‌از اساسات دین مقد س اسلام بارعایت سنن وشعا یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ کشور، با احترا م به مواریث ارز نده نهضت مشرو طیـــت ودر مطا بقت با منشور مـــلل متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی، ټولنیزی، ودی او دخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پوځی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرګی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلونهه څلویښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح**
زندگی مردم .
- افزایش نقش واعتبار کشور
در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد بهخاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم
افغانستان در لویه جرگه
**مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب**
لویه جرگه مورخ نهم
**ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویکصدوچهل ونه**

وثیقی په توگه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیوادی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به‌مردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ د ی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او ځارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جملـه وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادۀ پنجم:

تعدد احـزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین کـه مـرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نیـن کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بـع مالی حـز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکـام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شـده نمیتواند .

قضات وخارنوا لان نمـی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـــدل د قانـــون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه جملی څخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت دولتی بیرغ دری رنگـه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توگـه په بـرابـره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونـــو دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـــها ی اجتما عی در جمهو ری افغا_ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

هغه دلرګي خواته ، دافغانستان دجمهوریت دولتــی نښان ته ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغــــه دسور پهٔنسبت دوهٔبرابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دتولنیز ،اقتصادی نظام اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت کثیرالملیت هیواد دی.

دولت دسیاسی، اقتصادی، ټولنیزی او فرهنګــی برابری اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او فرهنګی پلــوه د وروستــــــه پاتو سیمو د ګــړندی ودی او پــــرمختــګ د تــأمین پـــه منظور د هیواد د ټـــو لـــو ملیتونو ، قومونو او قبایلـو ترمینځ د تفاهم ، دوستی او همکاری د هر اړخیــزی ودی سیاست تعقیبوی.

دو لت په تدریج سرهٔد ملی ځانګــړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، بهٔطرف چو به آن، نشان دولتی جمهور ی افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستــــی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور رابهٔ منظـور تأمین برا بری سیا ســـی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سریعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب می‌کند .

دولت زمینه ایجاد واحـد های اداری رابر مبنــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فرهنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه راتشکیل میدهد .

دولت به منظور تامین صحت طفل ومادر و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزدهم :

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تربیه ، تامین کار، تفریح ، استراحت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نوجوانان وجوانان مساعدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنې د دولتي او کوپراتيفي کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو تــــه پراختيا ورکوي او دشخصـــي کورونو د جوړولو په کار کي مرسته کوي.

اتلسمه ماده :

دولت داسي اقتصـــا دي سياست چي هدف يې د بيرته پاتيوالي د ليرې کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحي د لوړتيا او د ټولني د ټـــولنيـــز ـ اقتصادي جوړښت دبشپړتيا په خاطر د هيواد دټولو منابعو تنظيمول اوپه کاراچول دي ، عملي کوي او په دغه مقصدد ټولنيزي او اقتصادي پرمختيا پلانونه تنظيموي اوتطبيقوي.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوريت کي ملکيت ددو لتي ، مختلـط کوپراتيفي ،اوقافو ، خصوصي شخصـــي او دسياســي او ټولنيزو ساز مانونو د ملکيت په بڼو شته دي .

ملکيت له تعرض څخـــه مصئون دي .

دولت د قانوني ملکيت د ټولو ډولونو حمايت کوي .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکوني دولتي و کوپراتيفي امور ساختما ني راتو سعـه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصي مساعدت مي‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سياست اقتصادي را که هدف آن بسيج وبه کار بردن تمام منابع کشور بــه خاطر رفع عقب مانده گي ، ارتقاي سطح زنده گي مردم، تکامل سا ختار اجتماعي ـ اقتصادي جامعه ميباشد ، عملي مـي نمايد وبه اين منظور پـلان هاي انکشاف اقتصـــاد ي و اجتماعي را تنظيم و تطبيـــق مي کند .

ماده نزدهم :

ملکيت درجمهوري افغانستان **بـه اشکال دو لتي ، مختلـط** کوپراتيفي ، او قاف، خصـــو صي، شخصي و ملکيت ساز ـ **ما نـــهاي سيا سي و اجتما** عي وجود دا رد.

ملکيت از تـعر ض مصون است .

دو لت از تمـام انـــواع ملکيت قا نو ني حما يت مي کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، دراډیـــو ـ
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا ـ
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصی برخـی
پانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړیدل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیــو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

**در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنګلـــها**
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا ـ
برا تی بند ها ی بز ر ګ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا ـ
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت نما یند ه ګی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغوکی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبګرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبګرو دحرفوی مهارتد سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندګرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی او دکرنی او میکانیزه مختلطو او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیستو یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شر کت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید ،

ماده بیستو چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څو څایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملـی اقتصـاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی

اود مالی ، کریدتی، ګمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیست و پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون تشویق وحمایه می کند

دولت مناسبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمرکی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکيت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمې له پريکړې پرته جايزه نه ده.

يوديرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوريت کې دقانون او ټولنيز عدالت پر اساس د ماليي او محصول معيارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کيږي .

دوه ديرشمه ماده :

دولت د طبيعت ، طبيعي شتمنيو د ساتنې اوله طبيعي زيرمو څخه د معقولې استفادې ، د ژوندانه د چاپيريال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړيدو د مخنيوي او د ځارويو اوبوټو د نړې دساتنې او پايښت په مقصد لازم تدبيرونه نيسي او عملي کوي يې .

دريم فصل

داتباعو تابعيت ،اساسي حقوق، آزادي اومکلفيتونه

دري ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت تابعيت د ټولو اتباعو د پاره برابر او يوشان دی.

دتابعيت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکيت بدون حکم قانون و فيصله محکمه جايز نيست .

ماده سی ويکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معيار ها، اندازه و انواع ماليه و محصول تعين می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبيعت، ثروتهای طبيعی و استفاده معقول از منابع طبيعی ، بهبود محيط زيست ، جلو گيری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حيوانات ونباتات تدابير لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعيت ،حقوق،آزاديهاومکلفيت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعيت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و يکسان است .

حصول واز دست دادن تابعيت وساير مسايل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

مربوطي مسالي د قانون سره سمې تنظيميږي .

هر شخص چې دقانون سره سم د افغانستان دجمهوريت تابعيت لري ، افغان بلل کيږي.

خلور ديرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك پههيواد کې دننه او يا له هيوادهبهرته نه تبعيديږي .

پنځه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك بهرنۍ دولت ته نـه ورتسليمول کيږي .

شپږ ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع له هيواده بهر د دولت ترحمايت لاندې دي.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوګټو څخه دفاع کوي ، پـه بهرکې دميشته افغانانو اړيکې دهيواد سره ټينګوي او هيواد ته دهغوی دراستنيدو پهمقصد مرسته کوي.

اووه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت په هيواد کې د ميشتو بهرنيو اتباعو اوبې تابعيته اشخاصو

آن توسط قانون تنظيم مـی گردد .

هر شخصيکه تابعيت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان ناميـده ميشود .

ماده سی و چهارم :

هيچ يك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو يا خارج کشور تبعيد نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هيچ يك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسليم داده نميشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحتحمايت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنهـا دفاع کرده رابطه افغانهای مقيم خارج رابا کشور تحکيم می بخشد و بـه منظور بـاز گشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستـان حقوق و آزادی های اتبـاع خارجی و اشخاص بـدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پرته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلوېښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین **می گردد .**

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

آزادي دانسا ن طبیعي حق دی .هغه حق د نوروله‌آزادی **او له عا مه گټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږی حدود نه‌لری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دذمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته‌پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی گناه **گڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نه‌شی‌بلل کیدلای مگر دقانون‌دحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمی ، ایجاد دشمنی‌وار تکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری افغا نستان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جز آزادی **دیگران و منا فع عا مه که** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهم تا زما نی‌که به حکم قطعی محکمه محکوم نشده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا ن‌گرفتار

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیڅوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیڅوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په ځپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له ځانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گوانښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شي کولای چــــی دقا نون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو **پلتنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگـــانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کې په غیر قانوني توگـه زیانمـــــن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرايط او څرنگوالی د قانـون پــــه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونــــد او دچارو پـه اداره کې پـــه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین **می‌گردد .**

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـــدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های تیلفونی** ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـــن امور حین اجرای وظیفــــــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سم استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نه لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یو پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از ین حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق آزادی فکرو بیا ن می باشند .

اتباع میتوا نند از ایــن حق بصورت علنی ، شفا هی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبو عات قبل از نشر جواز ندارد .

ماده پنجا هم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق شکا یت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکا یات ،پیشنهادات وانتقا دات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

ده وخیری او لازم اجــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریــت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق‌څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنگ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانگی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حالا تی که حیات و آسایش عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي ټاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوادی له‌منځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمومی‌زده کړو د تدریجی پراختیا اود ملی کادرونو د روزنی دپاره دلوړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستان په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفریحات سالم را مساعد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش رایگان می باشند

دولت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان مادری ، تامین تعلیمات ابتدائی اجباری ،گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدابیرلازم اتخاذ می کند .

در جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو له خوا د تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو د روزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو لـه لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی توسط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشرفت منظم علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توګه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
هر تبعه مکلف دی چی د
افغانستان د جمهوریت اساسی
قانون او قوانین رعایت کړی .
دقانون له حکمونو څخه بی
خبری عذر نه گڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع او بهرنی وګړی مکلف
دی چی دولت ته د قانون
سره سمه مالیه او محصول
ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی
حاکمیت او د هیوادله زمکنی
بشپړ تیا څخه دفاع د افغا-
نستان د جمهوریت د اتباعو
له ویاړه ډك مکلفیت دی .
په وسله وال پوځ کی
دخدمت شرایط د قانون د
حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی
حقوقو او آزادیو څخه د
استفادی او د مکلفیتونو د تر
سره کولو د پاره لازم شرایط
برابروی .
هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه جمهوری افغانستان
مکلف است قانون اساسی و
و قوانین جمهوری افغانستان
را رعایت کند.
بی خبری از احکام قانو ن
عذر پنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان
واشخاص خارجی مکلف اندبه
دولت طبق قا نون ما لیه و
محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال،
حاکمیت ملی و تما میت ارضی
کشور مکلفیت پر افتخار اتباع
جمهوری افغا نستان میباشد.
شرایط خد مت در قوا ی
مسلح مطابق به احکام قانون
تنظیم میگردد .

ماده شصت و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای
استفاده از حقوق و آزادی‌های
اساسی وانجام مکلفیت های
اتباع فراهم میسازد .
هیچ کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو
او آزادیو څخه دعامه گټــو
پرخلاف اودنورواتباعو دحقوقو
او آزادیو په زیان استفـــاده
وکړی .

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی
دودونو له مخی ، د افغانستان
دخلکو دارادی تر ټولو لوړه
ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانــو
څخه جوړه ده :

۱ ــ جمهــور رئیس او د
جمهور رئیس مرستیالان ،

۲ ــ د ملی شورا غړی

۳ ــ صدراعظم ، د صدراعظم
مرستیالان او د وزیرانو دشورا
غړی .

٤ ــ قاضی القضات او د
قاضی القضات مرستیالان .

۵ ــ لوی څارنوال .

٦ ــ داساسی قانون دشورا
رئیس .

۷ ــ دو لایتونو دشورو اگانو
رئیسان .

۸ ــ له هرو لایت څخه په
ولسی جرگه کی د هغـــو

حقوق و آزادی های مندرج در
قانون علیه منافع عامـــه
وبه ضرر حقوق و آزادی های
سایر اتباع استفاده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن
ملی وتاریخی عالیترین مظهر
اراده مردم افغانستان می
باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

**۱ــ رئیس جمهور ومعاونان
رئیس جمهور**

۲ــ اعضای شورای ملی .

۳ــ صدراعظم ، معاونان
**صدر اعظم واعضای شـورای
وزیران ،**

**٤ــ قاضی القضات ومعاونان
قاضی القضات،**

۵ــ لوی څارنوال ،

**٦ــ رئیس شورای قانون
اساسی،**

**۷ــ روسای شورا های ولا-
یات،**

**۸ــ از هر ولایت بتعـــداد
وکلای آنها در ولسی جرگه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمومی، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخـه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لـه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیـو ل چی د هیواد په بر خلیـــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانـون کـــی بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر ــ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویــه جرگه توسط رئیس جمهــور

کیږی او د هغی غونډی د
جمهور رئیس او یا بل هغه
چا تر ریاست لاندی چی
جمهور رئیس یی دخپل نایب
په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی
دټولو غړیو ددوو ثلثو په
حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د
هغی د ټولو غړیو د رایو په
اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو
په حالت کی د هغی غړی د
نوی ولسی جرګی تر انتخابه
پوری خپل غړیتوب د لویی
جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د
قانون او کړنلاره یی په خپله
دلویی جرګی په واسطه
تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت
مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن
تحت ریاست او یا شخص
دیگری که رئیس جمهور بحیث
نایب خود تعیین کند دایر می
شود .

نصاب لویه جرگه با حضور
دو ثلث مجموع اعضای آن
تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به
اکثریت آرای مجموع اعضای
آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی
جرگه، اعضای آن الی انتخاب
ولسی جرگه جدید عضویت
خودرا به حیث اعضای لویه
جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه
توسط قانون وطرز العمل
آن توسط خودلویه جرگه تنظیم
می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس
دولت قرار داشته صلاحیت
های خود را درعرصه های
تقننیه ، اجرا ئیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانون او د افغانستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکی، د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغانستان دجمهوریت هر مسلمان تبعه چی د څلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خور دار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توگه
انتخابیدلای شی .

څلور اویا یمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرگه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((د لوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینگښت اود
هیواد د پرمختگ دتامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال پوځ لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د [illegible]

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب
در لویه جرگه حلف آتی را
بجا می آورد :

« بنام خداوند بزرگ
سوگند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن مواـ
ظبت نموده از استقلال ، حاـ
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم . »

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلا
حیت های آتی میباشد :

۱ ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصو
بات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر [illegible] [illegible] [illegible]
تاکل .

٤ــ دو [illegible] [illegible] [illegible]
دباور د رايي [illegible] [illegible]
وروسته دصدراعظم ، [illegible]
اعظم دمرستيالانو او [illegible]
تقرر منظوري او د [illegible]
داستعفا منل ،

٥ــ د لزوم پر [illegible] [illegible]
دوزيرانو د شورا د غونډو
تدوير او مشري .

٦ ــ د قاضيانو [illegible]
منظـــو ر ي او د قاضيانو
سره سم دقاضيانو، [illegible]
کارمندانو او افسرانو د تقرر
ترفيع او تقاعد منظوري ،

٧ــ دسياسي ، ټولنيزو او
اقتصادي سترو مسألو په باب
د عمومي نظر غوښتنې يا [illegible]
رايي ته د مراجعې (ريفرانډم)
په باره کې تصميم نيول.

٨ ــ د مجازاتو بخښل او
کمول .

٩ــ په نورو هـــيوادونو
بين المللي سازمانونو کې
دافغانستان جمهوريت دد
يپلوماتيکو نماينده گـــيو د
رئيسانو ټاکل .

رتبه به تشکيل حکومت.

٤ــ منظوری تقرر صدراعظم،
معاونان صدر اعظم و وزراء
بعـــــد از کســـب رای
اعتماد از جـــــانـــب
ولسی جرگه ،وقبول استعفای
آنان،

٥ــتدویر وریاست جلسات
شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انسلاك قضات
ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد
قضات ، کارمندان و افسران
عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــاتخاذ تصمیم در مـورد
تدویر نظر خوا هی عمو می
یامراجعه به آرای عا مـــه
(ریفرانلم) راجع به‌مسایل
عمده سیا سی ،اجتما عـــی
واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجا زات.

٩ــتعیین رو سای نما ینده
گیهای دیپلو ما تیك جمهوری
افغا نستان در کشور هـــای
دیگر وساز مانهای‌بین‌المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ ــ دافغانستان په‌جمهو ریت کی د نورو هیوادونــــو دډیپلو ماتیکو نما یند گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ــ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ــ دلویی جرگی‌په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ــ دقانــو ن سره‌سم‌د پیسو دخپرولو اجازه اوپولــی ریفورم .

۱٤ ــ دقانون سره ســـــم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ــ دقانون سره ســــم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ــ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ــد هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانو ن‌دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ــ د جمهوری ریاست‌د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ــ دقانو ن سره ســــم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ــقبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده‌گیهای‌دیپلوــ ماتیك کشور های د یــــگــر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ــاعلام حالت اضطرار، سفربری‌عمومی وقسمی‌وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ــ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ــاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ــ اعطای تا بعیت‌وپناهنده **گی طبق قانون،**

۱۵ــ اعطای‌نشانها ،مدالها **والقاب افتخاری طبق قا نون**

۱٦ــمنظوری سرود ملــی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ــ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت **آنها با قا نون‌اسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،**

۱۸ــایجاد دستگــاه اداری ریا ست جمهوری،

۱۹ــ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند بر- خی از صلاحیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می- شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملي شورا

اووه اويايمه ماده :

ملي شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوريت تر ټولو لوړ تقنيني ارګان دی .

اته اويايمه ماده :

ملي شورا دولسي جرګې اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اويا يمه ماده :

په ولسي جرګه کې د خلکو وکيلان د عمو مي ، برابري ، آزا د ی، سري او مستقيمې رايې اخيستنې لـه لارې ديوې پنځه کلنې تقنينيه دورې دپاره د قانون سره سم انتخابيږي.

دسنا د مجلس غـــــړي (سناتوران) په لاندې تو ګـه انتخاب او ټاکل کيږي :

۱ـ له هرو لايت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په‌انتخاب دعمومي بـرابـري، آزادي، سري‌او مستقيمي‌رايي اخيستنې له لارې .

۲ـ د هرو لايت دشورا د غړيو له جملې څخه دوه تنه ددريو کلونو دپاره د مربوطې شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی ځخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو تصویب** اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورځخه** دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر–هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی واتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ – تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

٥ـ ددولتي بودجې تصويب اودهغې داجرا په باب دراپور څېړنه .

٦ـ داداري واحدونوجوړول او تعديل يې .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئيس د ور پيژندنې او غوښتنې له مخې د جمهور رئيس د مرستيالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصميم نيول.

٩ـ دولت ته د پور دا خيستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول په ملي اقتصاد کې داساسي اهميت لرونکې امتياز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاري لقبونو وضع کول ،

١١ـ له نورو دولتونو او بين المللي سازمانونو سره داړيکو دټينګولو تائيد .

١٢ ـ داستجواب په غونډه کې د حکومت په واك کې د شاملو اجراآتو په باب د صدراعظم او د حکومت دغړيو دځواب اوريدل .

٥ ـ تصويب بودجه دولتی وبررسی گزارش در مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

٧ـ تاسیس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان رئیس جمهور به اساس معرفی ومطالبه رئیس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قرضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اساسی در اقتصادملی بشمول اعطای انحصار .**

١٠ ـ وضع نشانها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانون .**

١١ ـ تائید برقراری روابط با دول دیگر و ساز **مان های بین المللی .**

١٢ـ استماع جواب صد**راعظم واعضای حکومت در** مورد اجرا آت شامل صلا**حیت حکومت در جلسه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرگه

دوه اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دغه اختصاصي واكونه لري :

١ـ دوزيرانو شورا او يا د هغي يوه غړي ته دباوردرايي دوركړې او يا د باور د سلب په باب دتصميم نيول .

٢ـ دولسي جرگې او سناتر مينځ دنظر د اختلاف پهصورت كې داقتصادي ـ تو لنيزي پرمختيا دپلانونو او د دولتي بودجي دطرحيپهباب دوروستي پريكړې كول .

درې اتيا يمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس كې د خپلو غړو له مينځه د و ثيقو د څيړ لو د پاره يو كميسيون انتخابوي . د غه كميسيون مربوط مجلس تهد څيړني د نتيجو راپور وركوي.

څلور اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دخپلو غړيو له جملیځخه دټولي تقنينيه دوري دپاره په لومړني اجلاس كې درئيس ، ددوومرستيالانو او دوو منشيانو په تركيب اداري هيات انتخابوي .

ماده هشتا دو دوم :

ولسي جرگه دارای صلاحيت های اختصاصی ذيل ميباشد :

١ـاتخاذ تصميم در مورد اعطای رای اعتماد وياسلب اعتماد از شورای وزيران ويا يكی از اعضای آن.

٢ـ اتخاذ فيصله نهايیراجع به طرح پلانهای انكشاف اقتصادی اجتماعی وبودجه دولتی درصورت اختلاف نظر بين ولسی جرگه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولين اجلاس ، كميسيونی را از بين اعضای خود جهت بررسی وثايق ، انتخاب ميكند اين كميسيون نتايج بررسی **را به مجلس مربوط گزارش ميد هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جرگه از جملـه اعضای خود برای تمام دوره تقنينيه در اولين اجلاس ، هيئت اداری رابه تركيب رئيس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می كند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری . درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په‌کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اوونی او دحوت دمیاشتی په لومړی اوونی کی جوړیږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی .

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجې د تصویب تروختنه پورې تطبیقیږي .

دملي شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنې او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمې برخې د غوښتنې له مخې جوړیدلای شي .

شپږ اتیایمه ماده :

دملي شورا مجلسونه په ځانګړې یا ګډه توګه غونډې کوي .

دملي شورا دمجلسونو د ګډو غونډولارښوونه په وارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږي.

دملي شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږي اوپای ته رسول کیږي .

دملي شورا دتقنینیه دورې لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسي جرګې د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودې په ترڅ کې رابلل کیږي .

اووه اتیایمه ماده :

دملي شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه
دټولو غړیو درایوپه اکثریت
نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو
جلا او ګډې غونډې علنی
دی ، مګر دا چی مجلس د هغو
دسری والی په باب تصمیم
ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو
جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له
خپلو غړیو څخه د هر مجلس
په واك کی ددننه مسالو
دلوموړنی څیړنی او چمتوکولو
په مقصد دایمی کمیسیونونه
انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك
لری چی د لزوم په صورت
کی د څیړنی او پلټنی
کمیسیونونه او نور موقتی
کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د
کمیسیونونو د ندی او
کړنلاره د ملی شورا د هریوه
مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم
هر مجلس به اکثریت آرا ی
مجموع اعضای آن اتخاذ می
گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك
مجالس شورای ملی علنی
می باشد مگر اینکه مجلس
به‌سری بودن آن تصمیم‌بگیرد.
جریان‌مباحثات هردومجلس
ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی رااازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی
صلاحیت دارد در صورت لزوم
کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس
وسایر کمیسیون های‌موقتی
را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل
کمیسیون های تحقیق
وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس
شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و ځیړی .کـه چیری حکومت دباورد سلب سره مخامخ شی دوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشورتی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمی کمیسیونو په غونډو کـی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دځرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه میدهد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجا زه رئیس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسین شو رای ملی و کمیسیو ن های دا یمی آنها شر کت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلاس جدا گا نه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو تر مینځه د هغی د اداری هیئت له موا فقی پر ته د څرګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

که چیری د ملی شورا غړی دڅرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی.

څلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه.

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتاروتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرارنمی گیرد.

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود.

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، **تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :**

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤- د وزیرانو شورا .

٥- ستره محکمه .

٦- لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لګښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتـه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجو واکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر ګډهیئـت جوړیږی .د ګډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دوا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیس لــــه توشیح وروسته نا فذ ګڼـــل کیږی که چیری ګـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو عدملی

٤- شورای و زیرا ن .

٥ - ستره محکمه .

٦- لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا- فقه قبلی حکو مت در زمینـه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا- میم یك مجلس در مورد صلا- حیتهای‌مندرج ماده‌هشتادویکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې څېړل کېږي او د هغې په باب تصمیم د ګډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږي.

شپږ نوی یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي.

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي، تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي.

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک اتخاذ میگردد.

ماده نود و ششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد.

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید.

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چې دو لسي جر ګی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قا ضی- القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرګی یا ملی شورا ړنګیـدل دموجبه دلایلو په څرګندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسـی جرګی یاملی شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو پهموده کـی کیږی .

نوی ولسیجرګه یاملیشورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شی. ولسی جرګهیاملیشورا د جمهـور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـږو میاشتو په مودهکی ړنګیدونکی نهده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای و لسی- جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیس شورای قا نو ن اسا سی ، انحلال و لسی جر گه یا شو- رای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخا- بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسیجرگه یا شورایملی، صورتمیگیرد.

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مـاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوانآنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واســـطه د اساسی قانون او نافذوقوانینو سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت‌ترټولو لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غـــو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالا ن.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاســـت تگ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو پـــه مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری لــه اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگــلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوا ـ نین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکو ـ مت) عا لیتر ین ارگان اجرا ـ ئیوی جمهوری افغا نستـا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کـب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معا ونان صد راعظم .

ـ وزرا ء .

ماده یک صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خـــط مشی سیاست‌داخلی وخارجی تر کیب حکو مت راجهت‌اخذ رای اعتماد به ولسی جـرگه ارائه‌ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیســـس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگی او جمهور رئيس ته مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندی او واکونه لری :

۱ ـ دکورنی او بهرنی سياست دتگ لاری طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملی اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مين، د اقتصادی او ټولنيزی پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتی بودجی تر تيب ، دپلا نونو او بودجی تطبيق او ملی شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ندی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانونی ملکيت د ټولوډولونو دِ حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتنی په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ **د قا نو ن سره** سم دبهر نيو ا ړ يکو لاربښوو نه ، دنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شورای وزيران در برابر ولسی جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شورای و زيرا ن دارای وظايف وصلا حيتها ی ذيل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خط مشی سياست‌داخلی وخارجی

۲ـ تا مين اجرای امور اقتصاد ملی ، **طرح پلانها ی انكشا ف اقتصادی واجتما عی تر تيب بو د جه دو لتی ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنی بر ا جر ا ی** آنها به شورای ملی ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حما يت‌تمام اشكال ملكيت قانو نی تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادی های ا تبا ع .

٤ـ ر هبری منا سبات خار جی ، بر قرار ی روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

او بين ا لمللي موسسو سره
دديپلو ماتيكو اړيكو ټينګول او
دموافقت ليكونو لاسليك كول.

٥ـ دجمهور رئيس په تائيد
دوزيرانو په شورا پورې دتړليو
ادارو اوارګانونو جوړول .

٦ـ دقانون سره سم دواك په
حـدودو كې د مقررې اواسا-
سنامې تصو يبول ،

٧ـ جمهور رئيس ته دمقررو
اساسنامو اودوزيرا نو شورا
دمصوبو وړاندې كول .

٨ـ د قانون سره سم دنورو
واكونو عملي كول.

يوسلو څلورمه ماده :

دملي شورا د تعطيل او يا
دولسي جرګې د ړنګيـدو پـه
وخت كې د وزيرانو شورا د
عاجلې اړتيا په صورت كـــې
كولاى شي چې په بودجې او
مالي چارو پورې له مربوطـــو
مسالو پرته د ملي شورا په
واك كې د شاملو مسئلـو په
باب تقنيني فرمانونه و ضـع
كړي ، تقنيني فـرمانونـــه د
جمهـور رئيس لـه توشيـح
وروسته نافذ ګڼل كيږي .

دوزيرانو شورا هغه تقنيني
فرمانونه چې داساسي قا نون

**موا فقتنا مه ها با دول د يگر
ومو سسا ت بين ا لمللـــــى
طبق قا نو ن .**

**٥ ـ ايجاد ادارات وار گا
نهاى وابسته به شوراى وز-**
يران به تأييد رئيس جمهور.

**٦ ـ تصو يب مقرره‌واسا
سنامه در حدود صلا حيـــت
طبق قا نو ن .**

٧ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه
ها ومصوبات شوراى وزيرا ن
به رئيس جمهور .

٨ـ اعمال ساير صلا حيتها
طبق قانون .

ماده يك صدو چهارم :

در هنگام تعطيل شوراى ملى
ويا انحلال ولسى جر گه شوراى
وزيران در صورت ضرور ت
عاجل ميتواند در موردمسايل
شامل صلاحيت شوراى ملى
به استثناى مسايل مربو ط
بودجه وامور مالى، فرامين
تقنينى وضع نمايد .

فــرا ميـن تقنينـــــــــــى
بعـد از تو شيـح ر ئيـس
جمهور نافذ شمرده مى‌شود.
شوراى وزيران فراميـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملـی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کـه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیتی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویـــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غـــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنـــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای تـــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در او لین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسي جرگي يا ملـي شورا ړنګيدل ،

په دغوټولو حالاتو کــې هغه حکومت چې ړنګ شوی دی دنوی حکومت تر جوړيدو پورې داساسي قانون دسلمي مادی د مندرجو اشخاصـــو لــه جملي څخه ديوه تن تــر سر پرستي لاندې چې دجمهور رئيس له خوا تو ظيفيږي، خپلې دندې ته دوام ورکوي .

يوسلو شپږمه ماده :

دوزيرانو دشورا تشکيل ، ترکيب او دفعاليت څرنګوالی دقانون په‌واسطه تنظيمېږي .

اتم فصل

قضا

يو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئيه قوه) ددولت يو خپلواك رکن دی .

يو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغانستان پـــه جمهوريت کې يوازې دمحکمې له خوا دقانون سره‌سم کيږي.

قضائيه قوه‌له ستری‌محکمې او نورو هغو محکمو څخه چې دقانون‌له مخې جوړيږي، مرکبه ده .

يو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه يا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکيل حکو مت جديد تحت سر پر ستی يکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئيس جمهور تو ظيف ميگردد ، به وظيفه خود دوام ميدهد .

ماده يك صدو ششم :

تشکيل، ترکيب و طـرز فعاليت‌شورای وزيرا ن تو سط قانون تنظيم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده يك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائيه) يـك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده يك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت ميگيرد.

قوه قضائيه مرکب است‌از ستره محکمه و محا کــم ديگری که طبق قانون تشکيل ميگردند .

ماده يك صدو نهم:

ستره محکمه بحيث عـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضایی ارگـــان په توگـه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اوقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـــاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانــــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـــری محکمی مرستیالان او غـــړی دقانون سره‌سم د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـــی خپلواکی او یوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضایی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قا- ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قانون فعالیتهـــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قانون رادر فعالیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قاضی القضات ، معاونان واعضای ستره محکمه‌طبق قانون توسط رئیس جمهور تعیین میگردند.

قاضی القضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســـس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بررسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وخت کې د افغـانستان د
جمهوریت اساسي قـانون او
قوانین تطبیقوي .

په هغو حـالاتو کې چـې
قانون صراحت ونه لري محکمه
قضیې د اسلام دشریعـت د
حکمونو له مخې په داسې توګه
حل او فصل کوي چې عدالت
په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین
کړي .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
په محکمو کې محاکمه په علني
توګه کیږي. هغه حالات چـې
پر قضیو باندې په سري غونډو
کې غور کیږي د قانون پـه
واسطه ټاکل کیږي .

دمحکمې د حکم ابـلاغ پـه
ټولو حالاتو کې علني دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کې د قضیو غور
او حل او فصل په پښتو ا و
دري ژبواویادسیمې د اوسیدو
نکو د اکثریت په ژبه کیږي .

که چیرې د دعوې لوری په
هغه ژبه باندې چې محاکمـه
پرې کیږي ونه پوهیـږي ،
د ترجمان په مرسته د قضیې د
موادو او اسنادو سره دآشنایي

احکام قانون اساسی و قوا-
نین جمهوری افغا نستان را
تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت
نداشته با شد ، محکمه قضایا
را طبق احـکام شر یـعـت
اسلام به نحوی حل و فصـل
مینما ید که عدالت را بـه
بهترین وجه ممکن تامیـن
نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغـا-
نستان محاکمه بصورت علنی
اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا
در جلسات سری رسیده
گی می شود، توسط قانو ن
تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه
حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل
قضا یادر محاکم به لسا ن
های پشتو ودری و یا به‌لسان
اکثریت ساکنین محـل
صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را
که محا کمه‌توسط آن صورت
میگیردند اند، حق آشنا ئی
با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت ځرنګوالی

نهم فصل

خارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت خارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی خارنوا لی‌او نوروهغو خارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی خارنوال د هیواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشد واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل‌است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغانستان **سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لویه خارنوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښارنوالی د ارګانونو د فعالیت لارښووونه کوی .

دښارنوالی ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌ښارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی ښا رنوال او د لوی ښارنوال مرستیالان دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی ښارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی ښارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی ښارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د ښارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای ښارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای ښارنوالی دراجرا- آت خویش مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ښار- نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی ښا رنوا ل و معاو نان لوی ښارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی ښا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ښار نوا ل و ښا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت ښارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغا نستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین ـ المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوا نینو ، تقنینی فر ما نونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته لـه اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل پـه مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس تـه وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قا نون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یك‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغا نستان بمنظور مراقبت از مطا بقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قا نون اسا سی ایجاد می گردد .

ماده یك‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانو ن ا سا سی دا رای صلاحیت‌های ذیل می با شد :

۱ـ بررسی مطا بقت قوا نین فرا مین تقنینی و معاهدا ت بین المللی با قا نو ن اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در با ر ه مسا یل نا شی ا ز قا نو ن اسا سی به رئیس جمهور

ماده یك‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرګند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس، مرستیال، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی.

یوسلو شپږویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا جمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده:

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی.

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغانستان جمهوریت اداره دمرکزی او سیمه ییزی

مطابقت آنها باقانون اساسی ابراز نظر نماید.

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانونگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست و پنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصدو بیست و ششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور **مسوول** ومکلف به ارائه گزارش میباشد.

ماده یکصدو بیست و هفتم:

تشکیل وطرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهوری افغانستان بر اساس واحد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښاروالیو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توگه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه‌کی ددولت دپر مختیایی هدفونو په تامین‌کی ونډه‌اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په با ب
سلا ورکوی .
دولایت دشورا اودو لسوالی
دشورا غړیو ته مناسب حـــق
الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو
داداری په‌مقصد د ښاروالیواو
ناحیو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ یږی .
دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو
غړیوته مناسب حق الحضو ر
ورکول کیږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحیی
لویی جرگی او ملی شوراتـــه
داستازو دانتخاب په ارتباط‌به
ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو
معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی
اداری پوری مربو طی چاری ،
دکار کوونکو ددندو ثبـــات او
مصوونیت او ور پور ی توری
مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی
تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
بهرنی سیاست د ملی گتـــو

اداره در باره بهبود وانکشاف
امور مر بو ط مشوره مید هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولایت وشورای‌ولسوالی حق-
الحضور مناسب‌پر دا ختــــه
میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها
ونواحی ، مجالس شاروالیهــا
ونواحی طبق قانون تشکیـــل
میگر دد.
برای اعضای مجالس شار-
وا لیها ونوا حی حق الحضور
مناسب پ ردا خته میشود .
شهر کابل ونواحی آ ن
به ارتباط انتخاب نماینده‌گان
برای لویه جرگه و شو رای
ملی ، بالتر تیب معا دل ولایت
وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی
ومحلی و مصو نیت و ثبـــات
وظیفوی و سایرمسایل مربوط
به‌کار کنان طبق قانون تنظیم
میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری
افغانستان بر مبنای تامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملــی
حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د
ټینګښت ، د نړیوالی سو لی
او امنیت او دسوله ییز ګــډ
ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو
د بــرابــری او دبین المللــی
همکاری دهر اړخیزی پرمختیا
پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــــت
د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن
دمنشور، د بشر د حقوقـــو
د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ
المللی حقوقو د نورومنل شویو
اصولو او موازینو درناوی او
رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
دناپییلتوب سیاست د دولـت
د بهرنی سیاست د مهم اصل
پـــه تو ګه تعقیبـوی او د
ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه
بنسټ ایښودونکی په تو ګـه
د هغه هدفونو ته د رسیدلو
په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت
دټولو هیوادونو ، پـــه تیره
بیا دګاونډیو او اسلامــــــی
هیوادونو سره د هغودسیاسی،
ټـولنیـز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و
حاکمیت ملی، تما میت ارضی
کشور ، حفظ صلح وامنیـت
جهانی ،همزیستی مسا لمـت
آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف
همه جانبه همکاری بین‌المللی
استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور
سازمان ملل متحد ، اعلا میه
جهانی حقوق بشر وسایـــر
اصول وموازین قبول شد ه
حقوق بین الملل را احترام و
رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان
سیاست عدم انسلاك را بــه
حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی
دولت تعقیب کرده وبه مثابه
یکی از بنیان گذاران جنبش
عدم انسلاك در جهت نیـــل
به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ
هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ
ت دوستانه باهمه کشور ها
بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کې له نیولو پرته، دحقوقو د برابری، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین الملل حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو درښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو دراميئځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی.

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوریت دسولی، ملی خپلوا کی، دموکراسی، ټولنیزی ترقی او دبر خلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار، نوی استعمار، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی.

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو، په

واسلا می بدون نظر داشت نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آنها، مبتنی بر اصول تساوی حقوق، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل بهزور، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد.

ماده یك صدو سیو ششم:

جمهوری افغا نستان‌از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی، دمو کراسی، ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سر نوشت شان، **پشتیبانی نموده** بر ضد استعمار، استعمارنو، صهیونیزم، را سیزم، اپارتایه وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سیو هفتم:

جمهوری افغا نستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك‌صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوڅلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد پهځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه څلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدراعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپرا- تیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمر-
ستیالانو او غړیو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څارنوال د مرستیالانودپاره
دقانون سره سم معاش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی
د خطر ،بحران او یا ورتـــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسو-
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی-
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد
لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحرانویا حالاتمماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیتدا-
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکـــن
گردد، رئیسجمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضی-
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قـانـون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقـانـون سره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چــی دافغانستان جمهوریت هغـه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شـوی وی د افغانستـان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تـه رجحـا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دواړو مـجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـت شورای ملی

۲ـ تفویض بر خـی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلاحیت های محاکم به محاکم اختصاصی ومحاکم قـوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥۳و٦٠) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌المللی ومیثاق رجحـان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څارنوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغــــوی دمحاکمی طرز دځانګـــــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله **او یـــا همسر یې لــه افغان** مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه نه‌ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معاونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لویه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل و هفتم :

در **جمهوری افغا نستا ن** اشخا صی که خود ویا همسر**شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث** معاون رئیس جمهور ، صد**راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضـــا ت** لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا**تیک تعیین شده نمی توانند.**

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموکراتیک افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر **اسنـــــاد** تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـــادر گردیده بشرط طی نافذ شمرده

اساسی قــانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلونهه خلویښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټو که

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library